

Mahatmi, Josephu, bralkam in bralcem, nekaj uvodnih besed

Zamisel za pričujoče delo se je porodila leta 2020, ko je svet obeleževal 150. obletnico rojstva vélikega indijskega misleca, duhovnega vodje in aktivista Mahatme Gandhija. V omenjenem letu je potekal simpozij v okviru vsakoletne konference, posvečene Sørenu Kierkegaardu, in sicer v organizaciji Srednjeevropskega raziskovalnega inštituta Søren Kierkegaard, Kulturno umetniškega društva Apokalipsa, Oddelka za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Inštituta za študije meništva in kontemplativne znanosti, Veleposlaništva Indije v Sloveniji in njene ekscelence, gospe Namrate S. Kumar, veleposlanice Indije v Sloveniji. Uspešna izvedba odmevnega dogodka je vodila do ideje, da dognanja nekaterih raziskovalcev, ki se v svojem delu ukvarjajo z raznolikimi segmenti življenja in dela Mahatme Gandhija, strnemo v monografijo, ki je, težko pričakovana, naposled pred vami. Delo osvetljuje monogovrstne vidike življenja in dela Mahatme, predvsem večplastnega soočanja, v teoriji in zlasti v praksi, s kompleksnimi dimenzijami dejanskosti v Indiji, ki je temeljilo na njegovem pojmovanju Resnice, Religije in svobode ter veri v moč nenasilja, s čimer si je prizadeval za vsesplošno dobro in je z vzpostavitvijo globalne vizije miru presegel sleherno takratno politično agendo in hkrati s tem tudi samo indijsko prizadevanje za neodvisnost.

Prispevke, ki so poleg slovenščine dostopni tudi v angleškem jeziku, pri čemer upamo, da bo delo nagovorilo najširše občinstvo, so pripravili štirje slovenski raziskovalci in dva tuja. Med snovanjem dela nas je septembra 2021 nepričakovano zapustil eden od avtorjev, dr. Joseph Prabhu s Kalifornijske državne univerze v Los Angelesu in Univerze za dodiplomske študije Claremont Graduate University, izjemen poznavalec Mahatme Gandhija v svetovnem merilu, filozof, mirovni aktivist ter pretanjen in navdihujoč sogovornik, ki si je v gandhijevskem duhu tudi sam neutrudno prizadeval za boljši svet. V spomin nanj z največjim spoštovanjem posvečamo sleherno misel, ki tke pričujoče delo, le-to pa se tudi začinja z njegovim prispevkom »Gandhijeva religiozna etika kot preizkusni kamen« (»Gandhi's Religious Ethics as a Touchstone«). Članek dr. Josepha Prabhuja je bil leta 2005 objavljen v zborniku *Studies in Indian Arts, Philosophy and Interreligious Dialogue (In Honour of Bettina Baumer)* (ur. Ernst Fuerlinger in Sadananda Das, New Delhi: D. K. Printworld), pri čemer se iskreno zahvaljujem uredniku, dr. Ernstu Furlingerju z avstrijske Univerze za kontinuirano izobraževanje Krems – Donavske univerze Krems (University for Continuing Education Krems – Danube University Krems) za prijazno dovoljenje za ponovno objavo prispevka, hkrati pa tudi za dovoljenje za prevod članka v slovenščino.

Prispevku dr. Josepha Prabhuja sledi članek »Sebstvo v razmerju do drugih: Gandhijeva misel v 21. stoletju« dr. Prema Ananda Mishre s Fakultete za gandhijevske

študije Univerze Gudžarat Vidyapith v Ahmedabadu, ki jo je leta 1920 ustanovil sam Mahatma. Prispevek raziskuje različne vidike razumevanja razmerja med sebstvom in drugim s perspektive Gandhijevega svetovnega nazora, sledi pa mu članek dr. Janeza Kreka z Oddelka za temeljni pedagoški študij Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani »Gandhijevska satjagraha kot dejanje«, v katerem analizira pojmovanje Gandhijeve *satjagrahe* z vidika nenasilja in odločitve zanj kot forme dejanja ter z vidika Simbolnega in Drugega. Prvi polovici razprav sledita t. i. berilo in album, tj. prvoosebna pričevanja Mahatme iz njegovega življenja, izbrana iz dela *Avtobiografija. Zgodba o mojih eksperimentih z resnico*, in fotografski utrinki iz različnih obdobj njegovega predanega delovanja v Indiji in drugod po svetu. Drugi del monografije se začne s prispevkom »Vpliv Teozofskega društva na družbeno in politično življenje Indije ter na življenje in delo Mohandas Karamčand Gandhija« Antona Rozmana iz Teozofskega društva Slovenije, ki proučuje raznolike vplive teozofske misli na Mahatmo, dr. Andrej Ule, upokojeni profesor za filozofijo z Oddelka za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, pa v nadaljevanju v razpravi »Duhovni temelji Gandhijeve satjagrahe« predstavi Gandhijevo pojmovanje *satjagrahe* z vidika idej o nenasilju, Resnici in radikalni človečnosti. Delo zaključi kratek sprehod po nekaterih segmentih unikatnega filozofskega nazora Mahatme kot mnogovrstnega prepleta idej in nauk iz številnih tradicij, ki pa jih je vztrajno preizkušal na nepredvidljivem terenu vselej spreminjajoče se družbene dejanskosti. Strnjen je v prispevku urednice z naslovom »Gandhijeva filozofija kot izkustvena živeta resnica«.

Kot so zgovorni vsi prispevki, je Gandhijeva misel prvenstveno izkušnja, ki svoji najbolj avtentičen izraz privzame onkraj teoretičnega, slednje pa ji daje značaj dinamičnosti, kreativnosti in neponovljivosti, pri čemer pa, kar je še posebej izjemno, hkrati tudi duha univerzalnosti, neminljivosti, nadčasnosti, vselejšnje relevantnosti in aktualnosti, celo onkraj meja same Indije. Tako lahko sklenemo, da je Gandhijev rabelj brez dvoma zmotno mislil, da lahko s tremi streli za vselej utiša Mahatmo; uspelo mu je pokončati Gandhija kot človeka iz mesa in krvi, a Mahatma kot nezamenljivi zgled človeštva in človečnosti nagovarja globalno občinstvo in izzive sodobnosti ter hkrati predstavlja neizčrpen vir navdiha. Gandhi ostaja še kako živ tako v prizadevanjih za notranjo izpolnitev kot tudi harmonijo zunanjega, saj si številni v Indiji in po svetu namreč še danes neomajno prizadevajo za uresničitev vrednot, utelešenih v Mahatmi, ki so kažipoti k bolj humanemu svetu. V trenutkih premnogih razočaranj, obupa, kolapsa najtemeljnějšíh vrednot in nasilja v vseh možnih oblikah Gandhijeva misel »Sredi smrti vztraja življenje, sredi neresnice resnica, sredi teme svetloba« odmeva še silneje in nas vselej znova opominja, da je v svetu, prežetem z raznolikostjo, z življenjem sredi smrti, mirom sredi vojne, prijateljstvom in ljubeznijo sredi gneva in sovraštva, mogoče najti povezovalno os, temelj, prek katerega je Mahatma združil ne samo nekonsistentnosti in dihotomije v svoji teoretični misli in delovanju, ampak tudi

celotno Indijo. Dokazal je, da harmonična Unija *je* uresničljiva, pri čemer pa je treba najprej korenito »pretresti«, spremeniti samega sebe, nato pa še vse preostalo. Vendar, kot bi dodal Veliki Duh, na blagodejen in dobrohoten način.

Urednica
Reykjavik, 3. april 2022